Primärvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Hälsoutveckling
Maria Ahlsdotter

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-08-11

PVN 2025-0109

Primärvårdsnämnden

Yttrande över motion 2025:20 av Ina Djurestål mfl. (M) om att förbättra Region Stockholms arbete emot hedersrelaterat våld och förtryck.

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att primärvårdsnämnden ska yttra sig över motionen 2025:20 gällande att förbättra Region Stockholms arbete emot hedersrelaterat våld och förtryck. I motionen föreslår Ina Djurestål mfl. (M) att hedersrelaterat våld och förtryck skall särskiljas från våld i nära relation, att samtlig personal inom Region Stockholm skall genomgå utbildning i omhändertagandet av hedersrelaterat våld och förtryck samt att en polis bör anställas vid Regionledningskontoret för att samordna arbetet.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2025:20 av Ina Djurestål mfl. (M)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i folkhälso- och tandvårdsberedningen

Förslag till beslut

Primärvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2025:20 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I motionen argumenterar Ina Djurestål mfl. (M) för att hedersrelaterat våld och förtryck bör särskiljas från våld i nära relation samt att omhändertagandet av personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck bör förstärkas.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens yttrande berör endast de delar av motionen som faller inom nämndens ansvarsområde.

Överväganden

I motionen föreslås att hedersrelaterat våld och förtryck särskiljs från våld i nära relation. Förvaltningen vill poängtera att det på nationell nivå råder konsensus kring att hedersrelaterat våld och förtryck är en form av våld i nära relation där genusrelaterade föreställningar ligger till grund för våldet. Det är också Region Stockholms utgångspunkt för arbetet. Detta konstateras bland annat i en nyligen publicerad forskningsöversikt[1] framtagen av Nationella sekretariatet för genusforskning. Perspektivet att hedersrelaterat våld och förtryck är en form av våld i nära relation delas av såväl forskare som kliniker. I praktiken kan dock arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck skilja sig från arbetet med våld i nära relation där inte heder finns med i problembilden. Detta tydliggörs då Region Stockholm har olika utbildningar för de olika formerna av våld samt att det operativa arbetet med frågan kring enskilda patienter kan skilja sig åt beroende på den bakomliggande problembilden.

Origo är ett resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld. Centrumet är ett samarbete mellan kommunerna i Stockholms län, Polisregion Stockholm och Region Stockholm.

Av samverkansavtalets uppdrag framgår att: ”Origo består av en fysisk och en virtuell del som erbjuder vägledning till ungdomar som utsätts för hedersrelaterat förtryck och våld. Yrkesverksamma från olika myndigheter och frivilliga aktörer som arbetar med målgruppen kan vända sig till Origo vid behov av konsultativt stöd och vägledning”.
Syftet med verksamheten är att:

- Erbjuda stöd och rådgivning till ungdomar som utsätts för hedersrelaterat förtryck och våld.
- Erbjuda konsultativt stöd och vägledning till yrkesverksamma inom myndigheter och frivilliga organisationer.
- Underlätta och stödja samverkan mellan Stockholms stad, anslutna kommuner, Region Stockholm och Polismyndigheten region Stockholm.
- Sprida kunskap om hedersrelaterat förtryck och våld samt att utveckla gemensamma arbetssätt och metoder.

[1] Rúna Í Baianstovu, Maja Lundqvist, Susanna Young Håkansson, Honour, Violence and Gender – an international research review (2025) Nationella sekretariatet för genusforskning

Specifik fortbildning till hälso- och sjukvården kring hedersrelaterat våld erbjuds via Origo. Exempel på utbildningar som ges är grundutbildning kring hedersrelaterat förtryck och våld, samt utbildning i origomodellen, som är en modell för samtal med ungdomar som lever i hederskontext. Origo erbjuder konsultativt stöd för personal inom hälso- och sjukvård i frågor kopplat till heder.

Region Stockholm avser fortsätta vara en del av Origo och ser verksamheten som en viktig del i arbetet i att förebygga och omhänderta hedersrelaterat våld. Origo arbetar med personer av alla kön upp till och med 26 års ålder.

För att omhänderta äldre personers behov kopplat till hedersrelaterat våld och förtryck finns omfattande stödmaterial producerat av bland annat Socialstyrelsen. Socialstyrelsen tillhandahåller såväl webutbildning riktad till hälso- och sjukvården som kunskapsguide. Sedan 2022 finns också Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck som bland annat har till uppdrag att stödja regionerna i arbetet. Vidare har Länsstyrelsen i uppdrag av regeringen att genomföra den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. I detta uppdrag ingår att stödja implementeringen av effektiva arbetsmetoder, samordna arbetet i länet samt stödja arbetet vid behov av utbildningsinsatser. I Region Stockholm finns numera även Polisens egna Förstärkningsteam heder som är polisens eget speciella team med syfte att arbeta med hedersrelaterat våld och förtryck oavsett ålder.

Det är förvaltningens samlade bedömning att även äldre personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck omhändertas inom rådande strukturer.

Ekonomiska konsekvenser
Förslag till beslut förväntas inte få några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslag till beslut förväntas inte få några konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslag till beslut förväntas inte få några konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslag till beslut förväntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslag till beslut förväntas inte medföra några administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Anders Ahlsson, 2025-08-11